กระเจี๊ยบแดงอินทรีย์

กระเจี๊ยบแดง มีชื่อสามัญว่า Roselle ชื่อวิทยาศาสตร์ *Hibiscus sabdariffa* L. จัดอยู่ในวงศ์ Malvaceae มีแหล่งกำเนิดในทวีปแอฟริกาและได้แพร่กระจายไปยังทวีปอเมริกา อินเดียและประเทศต่างๆ ในทวีปเอเชีย ปัจจุบันกระเจี๊ยบแดงสามารถนำมาแปรรูปได้หลากหลาย เช่น ชาชงพร้อมดื่ม ไซเดอร์ วุ้น คุกกี้ มูท แยม ซอส สารปรุงแต่งอาหาร ไอศกรีม ไวน์ ใช้เป็นแหล่งสีจากธ รรมชาติ และใช้เป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอาง เป็นต้น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

กระเจี๊ยบแดงเป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง ๑ – ๒ เมตร ลำต้นและกิ่งก้านมีผิวเรียบสีแดงอมม่วง ใบเป็นใบเดี่ยว ก้านใบยาว ขอบใบหยักลึก มี ๓ – ๕ แฉก ก้านดอกสั้น ๐.๕ – ๒.๐ เซนติเมตร มีขนปกคลุม ดอกเป็นดอกเดี่ยวเกิดตามซอกใบ กลีบดอกสีชมพูหรือสีเหลือง โคนกลีบด้านในมีสีม่วงแดง เกสรตัวผู้เชื่อมกันเป็นหลอด ดอกเมื่อได้รับการผสมแล้วกลีบดอกจะร่วง กลีบเลี้ยงจะขยายใหญ่ หนาและแข็ง สีแดงเข้ม ฝักมีลักษณะเป็นรูปไข่ ฝักเมื่อแก่มีสีน้ำตาลและแตกออกเป็น ๕ ช่อง เมล็ดเป็นสีน้ำตาลรูปไต มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๐.๕ เซนติเมตร (ภาพที่ ๑ – ๓)

ภาพที่ ๑ ลักษณะของต้นกระเจี๊ยบแดง

ภาพที่ ๒ ลักษณะของกระเจี๊ยบแดงพันธุ์ซูดาน

ภาพที่ ๓ ลักษณะของกระเจี๊ยบแดงพันธุ์กำแพงแสนม่วงจัมโบ้

การปลูก

ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเริ่มต้นปลูกกระเจี๊ยบแดงคือ ประมาณเดือนมิถุนายน – สิงหาคม นำเมล็ดหยอดหลุมๆ ละประมาณ ๒ – ๓ เมล็ด เมื่อเมล็ดงอกให้ถอนต้นที่ไม่สมบูรณ์ออกให้เหลือ ๑ – ๒ ต้น หรือปลูกลงในถาดหลุมเมื่อต้นกล้าเจริญเติบโตดีจึงย้ายปลูกลงแปลง (ภาพที่ ๔) แปลงปลูกขนาดกว้าง ๑ เมตร ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยหมัก คลุมด้วยพลาสติกคลุมแปลง (ภาพที่ ๕) ระยะปลูก ๖๐ เซนติเมตร เมื่ออายุ ๒๐ วัน เด็ดยอดเพื่อให้แตกกิ่งแขนง (ภาพที่ ๖)

ภาพที่ ๔ การเพาะเมล็ดกระเจี๊ยบแดงในถาดหลุมและต้นกล้าอายุ ๑๐ วัน

ภาพที่ ๕ การปรับปรุงบำรุงดิน และการใช้พลาสติกคลุมแปลง

ภาพที่ ๖ เด็ดยอดหลังปลูก ๒๐ วัน

การดูแล

ระยะ ๑ – ๒ เดือน รดน้ำให้ดินเปียกชุ่มวันละครั้ง ให้ปุ๋ยจำนวน ๓ ครั้ง เมื่อต้นกระเจี๊ยบแดงมีอายุ ๒๕ ๕๐ และ ๘๐ วัน (ภาพที่ ๗)

ภาพที่ ๗ การให้ปุ๋ยอินทรีย์ชนิดผง

การเก็บเกี่ยวและการแปรรูป

เก็บเกี่ยวประมาณเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม หรือหลังปลูก ๑๑๐ – ๑๒๐ วัน เมื่อเก็บเกี่ยวแล้วนำเหล็กปลายแหลมมากระทุ้งเอากระเปาะเมล็ดออกจากกลีบเลี้ยง นำกลีบเลี้ยงที่ได้ไปอบแห้งด้วยพลังงานแสงอาทิตย์แบบเรือนกระจก เป็นระยะเวลา ๓ – ๔ วัน (ภาพที่ ๘ – ๙) โดย ๑ ไร่ให้ผลผลิตสดประมาณ ๑,๘๐๐ – ๒,๐๐๐ กิโลกรัม หรือเป็นผลผลิตกลีบเลี้ยงแห้งประมาณ ๑๘๐ – ๒๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งปกตินำ้หนักจะลดลงในอัตราส่วน ๑๐ ต่อ ๑

ภาพที่ ๘ เลือกเก็บเฉพาะดอกที่แก่ กระทุ้งเอากระเปาะเมล็ดออก

<u>ภาพที่ ๙</u> การอบด้วยพลังงานแสงอาทิตย์แบบเรือนกระจก

สรรพคุณของกระเจี๊ยบแดง

กระเจี๊ยบแดงสามารถบริโภคได้ทั้งใบและกลีบเลี้ยง ใบมีรสเปรี้ยวนำมาประกอบอาหารได้ ช่วยย่อยอาหาร ทำให้เลือดไหลเวียนสะดวก เป็นยาระบาย บำรุงธาตุ ละลายเสมหะ แก้ไอ มีเบต้าแคโรทีนช่วยบำรุงสายตา กลีบเลี้ยง มีสรรพคุณ แก้ความดันโลหิตสูง ขับปัสสาวะ เป็นยาบำรุง ยาระบาย แก้ไอ แก้นิ่ว อุดมไปด้วยวิตามินเอ และซี ช่วยบำรุงสายตา แคลเซียม เหล็ก riboflavin niacin sabdaretine และสารแอนโทไซยานิน ช่วยลดโอกาสการเกิดมะเร็งและยับยั้งเนื้องอก สามารถช่วยส่งเสริมการทำงานของเม็ดเลือดแดง ช่วยควบคุมระดับน้ำตาลในผู้ป่วยโรคเบาหวาน ช่วยชะลอการอุดตันในหลอดเลือด ลดภาวะเสี่ยงในการเป็นโรคหัวใจ เสริมภูมิคุ้มกันในร่างการให้ดีขึ้น และชะลอความเสื่อมของเซลล์